

NOTA

Fuiven

Datum: 24 januari 2017

Met vrienden naar een fuif gaan, is een van de meest favoriete uitgaansvormen van jongeren. De Vlaamse jeugd fuift veel en graag. De overgrote meerderheid van de fuiven wordt ook georganiseerd door jonge mensen, waarvan vele vrijwilligers uit het jeugdwerk. Toch wordt een fuif organiseren er niet makkelijker op. Een tiental jaar geleden werd voor de eerste keer een onderzoek gevoerd naar fuiven in Vlaanderen.¹ Veel knelpunten die toen werden aangekaart, blijven actueel. Denk maar aan de veelheid aan wet- en regelgeving en daaraan gekoppelde kosten, het gebrek aan geschikte en toegankelijke infrastructuur, onvoldoende participatie in lokaal fuifbeleid en intolerantie van bestuurders en buurtbewoners ten aanzien van fuiven.

Eind 2011 startte Fuifpunt een grootschalig onderzoek² naar het actueel fuifklimaat in Vlaanderen.³ In deze nota lijsten we enkele Vlaamse knelpunten op die tijdens de verschillende fases van het onderzoek naar boven kwamen.

Algemene stand van zaken

Agentschap Informatie Vlaanderen voerde naar aanleiding van de regulitisbrochure ook een onderzoek naar de fuifregulitis. Hier werden de knelpunten zoals ze in de brochure beschreven staan bevestigd.

1 Veelheid aan regels en kosten

1.1 Knelpunt

Het geheel van alle wet- en regelgeving met betrekking tot fuiven is enorm. Organisatoren kreunen onder de overdaad aan verplichtingen, die ook de kosten en administratieve lasten fors de hoogte injagen. Veel verplichtingen zijn lokale materie en erg verschillend van gemeente tot gemeente. Dit maakt het moeilijk om vanuit bovenlokaal niveau informatie en ondersteuning op maat te voorzien via www.fuifpunt.be of koepelorganisaties uit het jeugdwerk.

1.2 Voorstel tot oplossing

- Laat lokale besturen net als het Vlaamse en federale niveau een verplichte reguleringsimpact-analyse, de Kafka-test, uitvoeren. Regelgeving moet goed en transparant zijn, procedures eenvoudig en de administratieve rompslomp beperkt. Elke overheid - en dus ook de lokale - zou dit aandachtspunt ter harte moeten nemen.
- Moedig lokale besturen aan om een feestloket of een ander centraal aanspreekpunt voor organisatoren op te richten. Dit mag niet worden beperkt tot een doorgeefluik van al het in te vullen papierwerk. Administratief ontlasten betekent niet alleen het papierwerk centraliseren, maar ook effectief verminderen. Een goede afstemming van interne diensten is hierbij erg belangrijk.
- Een lokale partner in functie van inhoudelijke en praktische ondersteuning is voor fuiforganisatoren onontbeerlijk. Die rol is in de eerste plaats weggelegd voor de jeugddienst of het feestloket. Deze actoren moeten getraind en gevormd worden zodat ze over voldoende kennis en expertise beschikken. Jeugdconsulenten

¹ I. HUYBREGTS en N. VETTENBURG, *Mogelijkheden van een fuivenbeleid*, Leuven, 2002. Dit onderzoek gebeurde in opdracht van toenmalig Minister van Jeugd, Bert Anciaux, nadat steeds meer jongeren er op wezen dat fuiven organiseren alsmaar moeilijker werd.

² Tussen oktober 2011 en februari 2012 werden 1.506 mensen online bevraagd: fuifbezoekers, fuiforganisatoren en beleidsactoren. In de zomer van 2012 volgden nog drie focusgesprekken, één met lokale beleidsactoren en twee met organisatoren.

³ A. GOOVAERTS, *Het actueel fuifklimaat in Vlaanderen. Onderzoek naar de betekenis van fuiven voor jongeren en de knelpunten die ze ervaren als fuifbezoeker en -organisator*, Brussel, De Ambrassade/Fuifpunt, 2013.

hebben - naast meer uitwisselingsmomenten met collega's - nood aan een centraal aanspreekpunt over fuiven en fuifbeleid.

1.3 Stand van zaken

- Op basis van de bevindingen van Agentschap Informatie Vlaanderen werd er een vorming uitgewerkt voor op Triple Lokaal. De sessie is twee keer gegeven, een keer in Antwerpen en een keer in Gent.

2 Lokale verplichtingen

2.1 Knelpunt

Extra lokale verplichtingen worden gekoppeld aan hogere regelgeving. Regels die op federaal niveau werden vereenvoudigd of afgeschaft, komen toch terug op lokaal niveau. De lokale regelgeving druist soms zelfs in tegen hogere normen.

- Professionele (en dure) security wordt onnodig verplicht door veel lokale besturen. Veel gemeenten zien veiligheid als een lokale materie en beslissen zelf welke verplichtingen ze oplegt inzake security. Deze redenering is niet correct. De organisatie van 'security' valt onder toepassing van de wetgeving op de bewakingsactiviteiten, de Wet tot regeling van de private en bijzondere veiligheid. Deze wet staat uitdrukkelijk toe om met vrijwilligers te werken.
- De afgeschafte tapvergunning komt terug op lokaal niveau.
- Organisatoren mogen vaak geen sterke drank te schenken op fuiven, zelfs niet mits een vergunning. Ook alcoholpops en (zelf gemixte) cocktails, die vaak minder alcohol bevatten dan een pint of een glas wijn bevatten, vallen onder deze noemer. In sommige gemeenten worden alleen jongerenfuiven onderworpen aan zulk verbod.
- Er worden nodeloos ingewikkelde verplichtingen gekoppeld aan de wetgeving m.b.t. het schenken van alcohol aan minderjarigen, zoals het verplicht werken met drie ingangen etc.
- Op veel plaatsen is er een vergunningsplicht voor zaal- en tentfuiven.⁴ Dit is een inperking op 'de vrijheid van vergaderen', een grondwettelijk recht.
- Veel zaalfuiven zijn nog altijd onderworpen zijn aan de meldingsplicht. De meldingsformulieren zijn soms ontzettend uitgebreid en hebben onrealistische deadlines.
- Sommige gemeenten verbieden organisatoren om min-16-jarigen toe te laten op niet-commerciële fuiven. Dit is een discriminerende maatregel zonder wettelijke grondslag.⁵
- Een wettelijk kader voor het invoeren van toegangsverboden op fuiven⁶ ontbreekt.

2.2 Voorstel tot oplossing

- Wijs lokale besturen op het feit dat de federale wetgever geen verplichtingen oplegt inzake de organisatie van security en dat ook vrijwilligers bij fuiven en andere evenementen ingezet kunnen worden. Daarbij moet

⁴ Een openbare vergadering in een afgesloten en/of overdekte plaats kan nooit aan een voorafgaande toelating worden onderworpen (in tegenstelling tot openluchtfuiven). Fuiven in zalen en tenten worden juridisch immers beschouwd als een vergadering in een gesloten of overdekte plaats en zijn daarmee een grondrecht. Maar dit 'recht op vergaderen', waar ook fuiven onder vallen, is niet absoluut. De gemeenteraad kan het met haar bijzondere bevoegdheid met betrekking tot de openbare orde beperken. Het verbieden van een openbare vergadering door de bestuurlijke overheid is evenwel enkel mogelijk indien dit de enige mogelijkheid is om de openbare orde te bewaren. Enkel de vrees dat de openbare orde erdoor in het gedrang zou kunnen komen, is evenwel geen legitieme reden om een openbare vergadering te verbieden. Alleen wanneer niet aan de elementaire voorwaarden ('vreedzaam' en 'ongewapend') om te vergaderen voldaan is, kan de vergadering het voorwerp uitmaken van beperkende maatregelen. Voorbeelden zijn een meldingsplicht en het opleggen van een sluitingsuur (Ivan SAERENS (red.), Marc GEERITS, et. al., *Handboek manifestaties en evenementen. Integrale veiligheid*, hoofdstuk 1, pp. 14-18, Aflevering 18, Brussel, december 2011).

⁵ De gemeente mag geen discriminerende maatregelen invoeren. Toch zien we dat 16.2% van de organisatoren en 11% van de beleidsactoren aangeeft dat er een gemeentelijk verbod is op het toelaten van -16-jarigen op niet-commerciële fuiven. De wetgever zegt nochtans dat een jongere, ongeacht zijn leeftijd, naar evenementen zonder winstgevend doel mag, zoals een schoolbal, fuiven van verenigingen, het jeugdhuis... (zie Lid 3 van artikel 1 van de Wet van 15 juli 1960 op de zedelijke bescherming van de jeugd)

⁶ Stadionverboden worden wel wettelijk geregeld door middel van de voetbalwet.

worden duidelijk gemaakt dat de gemeente enkel onder bepaalde voorwaarden een organisator kan verplichten om security te organiseren.

- Sensibiliseer lokale besturen om voorzichtig om te springen met hun bevoegdheid voor 'openbare ordehandhaving' en het bestrijden en voorkomen van 'overlast' opdat het evenwicht tussen veiligheid en het recht op vergadering wordt gegarandeerd.
- Stimuleer en ondersteun lokale besturen om de regelgeving m.b.t. fuiven te inventariseren en te toetsen op juridische correctheid - zoals de hiërarchie der normen, de beginselen van goed bestuur enz. - en waar mogelijk te vereenvoudigen.
- Zoek oplossingen voor de aanwezigheid van minderjarigen op fuiven zonder de organisatie met te veel extra maatregelen te belasten.
- Wijs lokale besturen - opnieuw - op het feit dat de federale wetgever geen verplichtingen oplegt inzake tapvergunningen en moraliteitsattesten. Benadruk hierbij de achterliggende bedoeling, nl. de organisatoren uit het verenigingsleven administratief ontlasten.

2.3 Stand van zaken

- Tot op heden zijn hier geen acties rond ondernomen.

3 Geluidsnormen

3.1 Knelpunt

Niet alle lokale besturen zijn voldoende op de hoogte van de nieuwe geluidsnormen waaraan fuiven en andere elektronisch versterkte muziekevenementen sinds 1 januari 2013 worden onderworpen. We vrezen dat gemeenten niet op de juiste manier zullen controleren en dat de interpretatie van de regelgeving overal anders of niet correct zal gebeuren.

3.2 Voorstel tot oplossing

Waak er als Vlaamse overheid op dat lokale besturen voldoende geïnformeerd zijn, zodat deze de nieuwe normen correct interpreteren en toepassen. De nieuwe regelgeving bestaat uit drie geluidscategorieën en daaraan gekoppelde maatregelen. Laat organisatoren in de mate van het mogelijke toe om zelf te kiezen voor de geluidscategorie die het meest geschikt is voor hun evenement.

3.3 Stand van zaken

- De Vlaamse overheid heeft deze wetgeving in 2016, zoals beloofd, laten evalueren. De bevraging was gericht naar lokale besturen. De Ambrassade heeft een eigen bevraging gedaan, met als doelgroep lokale fuiforganisatoren. De conclusie was dat sommige gemeenten hier helemaal niet bezig zijn en andere gemeenten hier heel ver in gaan.
- voorst zijn hier gene verdere acties in ondernomen.

4 Auteursrechten en naburige rechten

4.1 Knelpunt

- Veel organisatoren merken bij het samenwerken met SABAM een verkeerde berekening van de gemiddelde inkomprijs en de oppervlakte. Van de organisatoren die problemen hadden, zegt de helft dat ze ook rechten moesten betalen voor niet-beschermd muziek.
- Problemen met de billijke vergoeding gaan vaak over een dubbele of verkeerde factuur die niet of erg laat opgevolgd wordt. Soms is er ook spraken van controle bij zaaluitbaters die al een 'jaartarief dans' betaalden.
- De aangifte- en facturatiesystemen van zowel SABAM als de billijke vergoeding zijn niet transparant genoeg. Organisatoren willen graag weten of en hoe hun bijdrage wordt verdeeld onder de artiesten.

- De online berekeningssystemen en aangifteformulieren voor SABAM en de billijke vergoeding zijn veel te ingewikkeld. Wie nog niet alle details van zijn fuif kent, kan geen prijsschatting maken op de websites.
- Het doorgeven van volledige speellijsten aan SABAM is omslachtig en niet evident als er verschillende dj's hebben gedraaid. Wie er uiteindelijk geen doorstuurt, krijgt verder geen vragen van SABAM. Daarom rijst de vraag of de speellijsten effectief gecontroleerd worden.
- Zowel SABAM als de beheersmaatschappijen die de billijke vergoeding innen, geven vaak snelle en onterechte of te hoge boetes. Absurde voorvallen - zoals dansende kindjes op een eetfestijn - werden in het verleden al beboet. Organisatoren weten door de ingewikkelde regelgeving soms niet wat kan en wat niet kan.

4.2 Voorstel tot oplossing

- De beheersmaatschappijen die instaan voor de inning van de billijke vergoeding moeten zich klantvriendelijker opstellen.
- De beheersmaatschappijen moeten op een transparante en duidelijke manier communiceren over tarieven en facturen en een redelijke controle- en sanctiepolitiek hanteren.
- De bestaande online tariefsimulatoren en aangifteformulieren zijn niet gebruiksvriendelijk: ze zijn omslachtig en ingewikkeld. Een neutrale instantie zoals de overheid moet correcte en hanteerbare tariefsimulatoren voorzien zodat de gebruiker op voorhand kan ramen wat de auteurs- en naburige rechten zullen kosten.
- De aangiften voor SABAM en de billijke vergoeding moeten gebundeld worden. Omdat twee keer ongeveer dezelfde gegevens moeten worden ingevuld op de nu omslachtige aangiftes, kan dit ook met één en hetzelfde formulier in orde kunnen worden gebracht.
- Vraag de beheersmaatschappijen om het nut van de speellijsten aan te tonen, of schaf de inlevering van deze lijsten af. De uitbetaling van artiesten moet transparanter naar fuiforganisatoren gecommuniceerd worden.

4.3 Stand van zaken

- Eengemaakt aangifte is een feit voor de horeca. Voor verenigingen is dat nog steeds niet het geval.

5 Prijs en kwaliteit van professionele security

5.1 Knelpunt

De kwaliteit en prijzen van erkende firma's in de securitysector zijn enorm verschillend. Afwezigheid, agressie en uitdagerij zijn vaak problemen bij het huren van securitypersoneel. Professionele bewakingsdiensten worden sinds enkele jaren onderworpen aan strengere verplichtingen. Sindsdien is het nog moeilijker geworden om betaalbare en kwaliteitsvolle security te vinden. Zo wordt zwartwerk weer populairder bij organisatoren.

5.2 Voorstel tot oplossing

Neem als federale regering meer of betere maatregelen om woekerprijzen en wanpraktijken in de bewakingssector te bestrijden en te voorkomen.

5.3 Realisaties / stand van zaken

- Geen acties rond ondernomen.
- Sinds 12 maart 2004 kunnen problemen met securityfirma's wel worden gemeld via www.vigilis.be

6 Brandveiligheid

6.1 Knelpunt

- De normen en controles inzake brandveiligheid van fuiflocaties zijn verschillend per gemeente, regio of zelfs per fuif.
- Een te streng optreden van de brandweer resulteert vaak in een last minute afkeuring of in half lege zalen omdat er maar een erg beperkt aantal bezoekers wordt toegelaten.

6.2 Voorstel tot oplossing

- Ontwikkel een voor alle gemeenten uniform, transparant en haalbaar richtlijnenkader inzake brandveiligheid op bovenlokaal niveau. Dit richtlijnenkader moet rekening houden met de diversiteit van fuifruimten en flexibel zijn, zonder aan veiligheid in te boeten. De strengste lokale regels mogen niet de norm worden.
- Vraag de brandweer om zich minder rigide opstellen en meer (pro)actief ondersteunen. Ze moeten tijdig en duidelijk communiceren over de mogelijkheden en verwachtingen organisatoren en zaaluitbaters.

6.3 Stand van zaken

- Geen acties rond ondernomen

7 Infrastructuurtekort

7.1 Knelpunt

Het tekort aan geschikte en toegankelijke fuifinfrastructuur vormt nog steeds een groot probleem. Ook bij (nieuw)bouwprojecten wordt vaak ondoordacht tewerk gegaan. Architecten en specialisten ruimtelijke ordening en stadsontwikkeling zijn soms onvoldoende gespecialiseerd in toegankelijke fuifinfrastructuur en er wordt te weinig rekening gehouden met de noden en behoeften van gebruikers.

7.2 Voorstel tot oplossing

- Ontwikkel een leidraad voor de 'ideale fuifruimte' die toepasbaar is op infrastructuur in alle vormen en maten. Deze leidraad komt idealiter tot stand door een adviescommissie met experts, waaronder architecten, ruimtelijke planners, specialisten inzake brandveiligheid, geluidsdeskundigen en de (jonge) gebruikers.
- Maak werk van de actie om lokale besturen bewust te maken van het tekort aan geschikte fuifzalen, opgenomen in het Vlaams Jeugdbeleidsplan 2006-2009.

7.3 Stand van zaken

- Geen acties ondernomen